

STANDARDUL NAȚIONAL DE CONTABILITATE 6

"PARTICULARITĂȚILE CONTABILITĂȚII LA ÎNTREPRINDERILE AGRICOLE"

Introducere

1. Prezentul standard este elaborat în baza proiectului E 65 al Standardului Internațional de Contabilitate (S.I.C.) privind agricultura (în redacția din anul 1999).

Obiectiv

2. Obiectivul prezentului standard constă în expunerea particularităților constatării, măsurării, contabilizării și prezentării în rapoartele financiare a activelor biologice (animalelor și plantelor) utilizate în activitatea agricolă; a activelor biologice suplimentare și produselor agricole obținute din transformarea activelor biologice; a consumurilor și subvențiilor de stat aferente desfășurării activității agricole.

Domeniu de aplicare

3. Prezentul standard se extinde asupra tuturor persoanelor juridice și fizice care desfășoară activitate agricolă de întreprinzător și sînt înregistrate în Republica Moldova, precum și asupra filialelor, reprezentanțelor și altor subdiviziuni structurale ale acestora cu sediul atît pe teritoriul, cît și peste hotarele Republicii Moldova. Standardul este aplicabil și activității agricole a oricărei întreprinderi, dacă activitatea de bază a acesteia nu o constituie obținerea produselor agricole.

4. Domeniul de aplicare a prezentului standard nu cuprinde:

a) activele biologice utilizate în scopuri neproductive (pentru crearea spațiilor verzi, protecția mediului ambiant etc.), care sînt echivalate cu activele materiale pe termen lung și examinate în S.N.C. 16 "Contabilitatea activelor materiale pe termen lung";

b) produsele obținute prin prelucrarea materiei prime agricole, care, conform legislației în vigoare, sînt considerate drept un rezultat al activității industriale și examinate în S.N.C. 2 "Stocurile de mărfuri și materiale". Constatarea și măsurarea consumurilor și cheltuielilor rezultate din asemenea prelucrare se reglementează de S.N.C. 3 "Componența consumurilor și cheltuielilor întreprinderii".

Exemple de active biologice, precum și de produse agricole, active biologice suplimentare și produse obținute prin prelucrare, cuprinse sau necuprinse în domeniul de aplicare a prezentului standard, sînt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabel

Exemple de active biologice și tipuri de produse obținute din transformarea și prelucrarea acestora

Active biologice	Produse ale activității agricole și active biologice suplimentare cuprinse în domeniul de aplicare a standardului	Produse obținute prin prelucrare care nu sînt cuprinse în domeniul de aplicare a standardului
În sectorul zootehnic (creșterea animalelor): turma de bază a ovinelor cireada de bază a bovinelor turma de bază a porcinelor piscicultură	Lapte, lînă, miei, pielicele, carne din sacrificare* Lapte, viței, carne din sacrificare *Purcei, carne din sacrificare *Pește-marfă, puiet	Fire toarse, brînză, produse din carne Chefir, smîntînă, unt, cașcaval, brînză, produse din carne Produse din carne Produse din pește
În fitotehnie (cultura plantelor) culturi cerealiere culturi legumicole culturi tehnice cultivate pe plantații pepinieristică plantații perene: - vii- livezi- copaci în pădure (masiv forestier)	Cereale, deșeuri de la definitivare recoltei de cereale, paie Legume Frunze de tutun, semințe de floarea-soarelui Puieți Struguri, butași Fructe, lemn Lemn pentru industrie (de lucru)	Făină, crupe, furaje combinate Conserve din legume, murături Tutun fermentat, ulei vegetal Vin brut, materiale pentru sucuri Fructe uscate, conserve din fructe Cherestea

* În domeniul de aplicare a standardului se include numai carnea obținută din sacrificarea animalelor crescute în gospodăria proprie.

5. Întreprinderile agricole țin contabilitatea în conformitate cu prezentul standard, Legea contabilității, Bazele conceptuale ale pregătirii și prezentării rapoartelor financiare, Planul de conturi contabile al activității economico-financiare a întreprinderilor, alte standarde naționale de contabilitate (S.N.C.) și acte normative în vigoare.

Definiții

6. În prezentul standard se utilizează termeni referitori la activitatea agricolă

(a) și termeni cu destinație generală (b):

a) termeni referitori la activitatea agricolă:

activitate agricolă - proces de transformare a activelor biologice în produse agricole și/sau în active biologice suplimentare;

active biologice - animale și plante rezultate din evenimentele trecute, controlate de întreprindere și supuse modificărilor cantitative și calitative în scopul obținerii produselor agricole

și/sau a activelor biologice suplimentare;

active biologice de consum - active biologice care asigură obținerea o singură dată a produselor agricole (după aceasta ele își încetează existența);

active biologice-purtători - active biologice care asigură obținerea multiplă a produselor agricole și/sau a activelor biologice suplimentare. Activele biologice-purtători se autoregenerează și nu sînt produse primare;

active biologice mature - active biologice care asigură obținerea produselor agricole și/sau a activelor biologice suplimentare (recoltarea regulată a acestora);

active biologice imature - active biologice care nu asigură obținerea produselor agricole și/sau a activelor biologice suplimentare;

active biologice pe termen lung - active biologice mature care asigură obținerea produselor agricole și/sau a activelor biologice suplimentare în decursul unei perioade ce depășește un an, precum și active biologice imature care se creează în curs de peste un an, cu excepția animalelor la creștere și îngrășat;

active biologice curente - active biologice mature care asigură obținerea produselor în decursul unei perioade care nu depășește un an, precum și animale la creștere și îngrășat;

recoltare - separarea produselor agricole de activul biologic sau grupa de active biologice (recoltarea strugurilor, fructelor și legumelor, scoaterea puieților din pămînt, mulsul laptelui), precum și încetarea proceselor vitale ale activelor biologice (tăierea copacilor, sacrificarea animalelor și păsărilor, pescuitul peștelui) crescute în gospodăria proprie;

produse agricole - produse proprii rezultate din modificarea (transformarea) calitativă și cantitativă a activelor biologice și destinate vânzării, prelucrării sau consumului intern;

produse agricole de bază - produse pentru obținerea cărora a fost creat(ă) sau procurat(ă) activul biologic (grupa de active biologice).

Din produsele agricole de bază fac parte:

în fitotehnie - cerealele, fructele, strugurii, rizocarpii;

în sectorul zootehnic - laptele în vităritul pentru lapte; carnea obținută din sacrificarea animalelor crescute în gospodăria proprie; animalele și păsările în masă vie pregătite pentru vânzare sau sacrificare; puietul piscicol (larvă-icre, puiet de pește (alevini), puiet de pește de un an), peștele-marfă;

produse agricole conjugate (cuplate) - două sau mai multe tipuri de produse agricole de bază obținute de la un activ biologic sau o grupă de active biologice.

Produse agricole conjugate se consideră:

în fitotehnie - masa verde, semintele și fînul din ierburi anuale și multianuale;

în sectorul zootehnic - laptele și lîna de la turma de bază a ovinelor.

În sectorul zootehnic, concomitent cu produsele agricole conjugate, pot fi obținute și active biologice suplimentare, de exemplu, miei din turma de bază a ovinelor, noi roiuri de albine etc.;

produse secundare - produse obținute concomitent cu produsele de bază de la un activ biologic sau o grupă de active biologice, dar care au o importanță secundară, de exemplu:

- paie și deșeuri - la cultivarea culturilor cerealiere;

- gunoi de grajd și de păsări - la întreținerea animalelor și păsărilor etc.;

cost normat (planificat) - suma consumurilor normate (planificate) aferente creării activului biologic la întreprindere sau procurării și definitivării primare a produselor agricole. El include consumurile directe de materiale, consumurile directe privind retribuirea muncii, contribuțiile pentru asigurările sociale și asigurarea medicală, uzura activelor pe termen lung, serviciile și alte consumuri directe, precum și consumurile indirecte de producție;

b) termeni cu destinație generală:

piață activă - piața pe care

- se vînd active biologice și/sau produse agricole omogene;

- cantitatea de active biologice și/sau produse agricole este suficientă pentru ca vînzătorii și cumpărătorii cointeresați să determine prețurile și să efectueze tranzacția;

- prețurile sînt accesibile pentru public;

valoare venală - suma la care poate fi schimbat un activ sau achitată o datorie în tranzacția dintre părțile independente, cointerestate și informate;

valoare de bilanț - valoarea la care un activ se evaluează în Bilanțul contabil la data întocmirii acestuia;

valoare realizabilă netă - valoarea activelor curente, calculată la prețul de vînzare scontat în cursul activității comerciale ordinare, diminuată cu consumurile probabile aferente vînzării.

Trăsăturile caracteristice ale activității agricole

7. Agricultura reprezintă o activitate specifică complexă care include două ramuri: fitotehnia (cultura plantelor) și sectorul zootehnic (creșterea animalelor). La rîndul său, fitotehnia include asemenea subramuri cum sînt cultura plantelor de cîmp, pomicultura, viticultura, legumicultura, silvicultura etc., iar sectorul zootehnic - creșterea vitelor mari cornute, creșterea porcilor, creșterea oilor (ovicultura), creșterea păsărilor pentru carne și ouă (avicultura), creșterea iepurilor de casă (cunicultura), piscicultura etc.

Pentru subramurile menționate ale fitotehniei și sectorului zootehnic sînt caracteristice următoarele trăsături comune:

- capacitatea de a se modifica,

- manevrabilitatea (maniabilitatea) prin modificări,

- măsurabilitatea modificărilor.

Capacitatea de a se modifica semnifică capacitatea animalelor și plantelor ca organisme vii de a suporta modificări (transformări) biologice în urma cărora întreprinderea obține produse agricole și/sau active biologice suplimentare.

Manevrabilitatea prin modificări presupune posibilitatea creării și menținerii condițiilor necesare pentru efectuarea normală a modificărilor (transformărilor)

biologice în cazul respectării proceselor tehnologice (rației nutritive stabilite pentru animale și păsări, termenelor și calității executării lucrărilor la cultivarea culturilor agricole etc.).

Măsurabilitatea modificărilor denotă faptul că toate modificările care au loc în unele active biologice distincte sau grupe omogene ale acestora pot fi măsurate sub aspect cantitativ și calitativ.

Măsurarea cantitativă prevede exprimarea volumului produselor agricole obținute și/sau a activelor biologice suplimentare în indicatori cantitativi corespunzători: producția cerealieră, pomicolă, viticolă, sporul masei vii a animalelor - în kilograme; creșterea cantității masei de lemn în silvicultură - în metri cubi etc.

Măsurarea calitativă prevede exprimarea prin indicatori calitativi a rezultatelor obținute din modificările (transformarea) biologice. Astfel, calitatea animalelor crescute se măsoară prin categoriile stării de îngrășare; reducerea perioadei de coacere (maturizare) a plantelor - prin diferența (în zile) în durata perioadei de coacere până la/și după reducerea acesteia; calitatea strugurilor și a rizocarpilor sfeclei de zahăr - prin conținutul de zahăr, a boabelor de grâu - prin conținutul glutenului, a furajelor - prin conținutul de proteine etc.

Transformarea biologică

8. În perioada activității vitale activele biologice sînt capabile de a suporta transformări biologice, din care rezultă:

a) modificările activului exprimate în

creșterea acestuia (sporirea masei și îmbunătățirea calității animalului și/sau plantei);

degenerarea acestuia (micșorarea masei și reducerea calității animalului și/sau a plantei);

reproducerea acestuia (obținerea activelor biologice suplimentare - a animalelor și/sau a plantelor);

b) obținerea produselor agricole (în sectorul zootehnic - lapte, lînă, ouă, miere etc.; în fitotehnie - cereale, legume, fructe, struguri etc.).

Componenta și clasificarea activelor biologice

9. Activitatea agricolă a întreprinderilor se desfășoară prin utilizarea grupelor de active biologice.

Grupa de active biologice reprezintă o grupă de animale

și/sau plante (turmă, cireadă, plantație, pepinieră etc.), omogenă după componenta și destinația sa, dirijată (menținută) în comun pentru activitatea vitală.

10. În sectorul zootehnic grupa omogenă include animale într-o anumită corelație cantitativă după sex și vîrstă necesară pentru efectuarea normală a transformării biologice. Astfel, în componenta grupei omogene de vite mari cornute din cireadă de bază pentru lapte pot fi incluse animale asemănătoare din punct de vedere genetic - diferite sau identice după vîrstă și diferite după sex, de exemplu, vaci mulgătoare și tauri de reproducție, însă grupa taurilor de reproducție se întreține separat de vacile din cireada de bază. În sectorul de creștere a porcilor în componenta grupei din turma de bază pot fi incluse scroafele de prăsilă și vierii de reproducție, în avicultură - găinile și cocoșii etc.

11. În fitotehnie grupele omogene de active biologice se creează pentru desfășurarea unei activități separate (omogene) cu o anumită destinație. De exemplu, totalitatea de meri, peri, cireși, piersici, pruni și alți pomi sau de butuci de viță de vie situați pe același sector formează grupe omogene. Pomii din livezi, butucii de viță de vie și alte plantații perene se constată și se evaluează separat de terenul pe care sînt situați.

12. Activele biologice ale întreprinderii se clasifică după următoarele criterii:

- durata perioadei de utilizare și obținere a produselor agricole și/sau a activelor biologice suplimentare;
- maturitate;
- posibilitatea obținerii multiple a produselor agricole și/sau a activelor biologice suplimentare.

În funcție de durata perioadei de utilizare și obținere a produselor agricole și/sau a activelor biologice se disting active biologice pe termen lung și active biologice curente.

Activele biologice pe termen lung cuprind animalele din cireada de bază (vitele de muncă și productive), plantațiile perene roditoare și neroditoare (livezile, viile, plantațiile de arbuști fructiferi). Activele biologice pe termen lung mature (vitele de muncă și productive, plantațiile perene roditoare) se includ în componența mijloacelor fixe ale întreprinderii. Activele biologice pe termen lung imature - plantațiile perene neroditoare (neexploatate) se consideră active materiale în curs de execuție (consumurile, inclusiv valoarea materialului de plantat, aferente plantării și cultivării plantațiilor perene suportate în anul plantării și în anii ulteriori, până la includerea acestora în componența celor roditoare (exploatate)).

Active biologice curente sînt activele biologice mature și imature neincluse în componența celor pe termen lung, de exemplu, animalele tinere; animalele la îngrășat, inclusiv animalele mature rebutate din turma (cireada) de bază. În această grupă se includ de asemenea păsările (cîrdul de bază și păsările tinere (puii)) și familiile de albine, indiferent de termenul de utilizare a acestora.

După criteriul maturității se disting active biologice mature și active biologice imature.

Activele biologice mature includ:

- activele biologice curente care au atins o anumită condiție, de exemplu, animalele și păsările - la atingerea unei anumite mase vii și categorii a stării de îngrășare;
- activele biologice pe termen lung care permit obținerea regulată a produselor agricole și/sau a activelor biologice suplimentare. Acestea includ livezile și viile - la intrarea lor pe rod; animalele din cireada (turma) de bază (vite, oi, capre, scroafe de prăsilă) - după obținerea primei prăsilă (primilor produși), înțârcare etc.

Activele biologice imature cuprind plantațiile perene (livezile, viile, plantațiile de arbuști fructiferi) care nu au fost incluse în categoria celor roditoare; animalele tinere de remontă pentru completarea turmei de bază; animalele și păsările la creștere și îngrășat.

În funcție de posibilitatea obținerii multiple a produselor agricole și/sau a activelor biologice se disting active biologice de consum și active biologice-purtători.

Drept exemple de active biologice de consum servesc animalele și păsările crescute pentru vânzare sau sacrificare; semănăturile de culturi anuale (grâu, porumb, floarea-soarelui, orz etc.); copacii crescuți pentru obținerea lemnului de lucru etc.

Activele biologice-purtători includ animalele din cireada (turma) de bază pentru obținerea vițelilor și laptelui; viile - pentru obținerea strugurilor; livezile - pentru culegerea fructelor; copacii forestieri, din care se obțin vreascuri fără tăierea copacilor etc.

Constatarea activelor biologice și produselor agricole

13. Activul biologic se constată ca activ în cazul în care:

a) există o certitudine suficientă că în viitor întreprinderea va obține un avantaj economic din utilizarea acestuia;

b) valoarea activului poate fi determinată cu certitudine.

14. Criteriul expus în paragraful 13 pct. a) din prezentul standard se respecta în cazul când activul este în stare să genereze în viitor avantaje economice scontate, iar întreprinderea planifică activitatea care permite obținerea acestora. Mărimea avantajelor economice scontate se determină în funcție de starea însușirilor fizice ale activelor biologice: gestația la vaci, existența mugurilor sănătoși pe crengile plantelor perene, facultatea germinativă a semințelor, starea semănăturilor, masa vie și categoria stării de îngrășare a vitelor etc. În baza datelor privind însușirile nominalizate se stabilesc prețurile de piață la activele biologice.

15. Întreprinderea poate să planifice obținerea avantajelor economice din utilizarea activelor biologice în cazul când ea le controlează din punct de vedere juridic, adică deține dreptul de proprietate asupra activelor menționate sau acestea sînt înregistrate documentar ca active primite în arendă finanțată (S.N.C. 17 "Contabilitatea arendei (chiriei)" sau pentru activitatea de întreprinzător sub control mixt (S.N.C. 31 "Reflectarea în rapoartele financiare a participațiilor în activitatea de întreprinzător sub control mixt").

16. Criteriul expus în paragraful 13 pct. b) din prezentul standard se consideră realizabil în cazul când întreprinderea poate să determine exact valoarea activului biologic în baza documentelor primare și registrelor contabile respective.

17. Produsele agricole încetează a fi un element al activelor biologice și se constată ca activ distinct în momentul recoltării, de exemplu:

a) la separarea acestora de activele biologice:

în fitotehnie - cerealele treierate, fructele, pomusoarele, legumele, masa verde, fînajul și fînul în timpul recoltării (colectării), precum și semințele obținute în gospodărie;

în sectorul zootehnic - lîna, laptele, ouale, mierea (respectiv în timpul tunsului, mulsului, colectării) etc.;

b) la încetarea proceselor vitale ale activelor biologice, precum și în perioada pregătirii acestora pentru vânzare sau așteptării sacrificării. Astfel, animalele și păsările la creștere și îngrășat în perioada așteptării vânzării sau sacrificării se constată ca activ în componența produselor agricole. Dacă, însă, aceste animale și păsări continuă să se afle la creștere sau îngrășat, ele se contabilizează în componența activelor biologice și nu a produselor agricole. Evaluarea activelor biologice și a produselor agricole în cazul constatării inițiale

Evaluarea activelor biologice pe termen lung
18. În cazul constatării inițiale activele biologice pe termen lung se evaluează la valoarea de intrare care se determină:

a) la cumpărarea animalelor cirezii (turmei) de bază și plantațiilor perene intrate pe rod - la valoarea de cumpărare a acestora, inclusiv consumurile aferente cumpărării (cheltuielile de transport; taxa vamală și alte taxe de import; impozitele nerecuperate din buget; impozitele care urmează a fi achitate în locul vînzătorului; serviciile aferente evaluării etc);

b) la transferarea în cireada (turma) de bază a animalelor tinere crescute în gospodăria proprie - la costul efectiv al animalelor la începutul anului curent plus consumurile normate (planificate) aferente creșterii lor de la începutul anului pînă la momentul transferării. Consumurile normate (planificate) se determină prin produsul dintre costul normat (planificat) al unui chintal de spor de masă vie (pentru animalele care urmează a fi supuse cîntăririi) sau al unei

zile de furajare (pentru animalele care nu urmează a fi supuse cântăririi) și respectiv numărul de chintale al sporului de masă vie sau de zile de furajare. La finele anului de gestiune curent se determină diferența dintre valoarea de intrare calculată în modul indicat și costul efectiv. La mărimea diferenței obținute se corectează valoarea de intrare a animalelor cu aducerea acesteia pînă la costul efectiv;

c) la plantarea și cultivarea plantațiilor perene pînă la intrarea acestora pe rod sau pînă la încheierea coroanelor (pentru fișiile forestiere de protecție, masivele forestiere):

- la suma consumurilor efective aferente plantării plus consumurile acumulate aferente îngrijirii și cultivării în anul plantării și în cursul anilor ulteriori pînă la darea în exploatare a acestora - în cazul executării lucrărilor în regie proprie;

- la valoarea contractuală a plantării și îngrijirii acestora pînă la intrarea pe rod (exploatare) - în cazul executării lucrărilor de către terți.

Pînă la transferarea plantațiilor perene în componența celor intrate pe rod consumurile aferente plantării și cultivării acestora se contabilizează ca active materiale în curs de execuție;

d) la includerea plantațiilor perene în componența celor intrate pe rod (exploatate) - la costul efectiv în momentul transferării;

e) la intrarea cu titlu de arendă finanțată a activelor biologice pe termen lung - în conformitate cu S.N.C. 17 "Contabilitatea arendei (chiriei)";

f) la înregistrarea activelor biologice pe termen lung intrate ca rezultat al comasării întreprinderilor - în conformitate cu S.N.C. 22 "Asocierea întreprinderilor";

g) la intrarea pe calea schimbului sau gratuit a activelor biologice pe termen lung - în conformitate cu S.N.C. 16 "Contabilitatea activelor materiale pe termen lung".

Evaluarea activelor biologice curente

19. În cazul constatării inițiale activele biologice curente se evaluează după cum urmează:

a) la cumpărare - la valoarea de procurare determinată în conformitate cu S.N.C. 2 "Stocurile de mărfuri și materiale";

b) la înregistrarea prăsilii obținute în gospodăria proprie:

- vițeilor - la costul normat (planificat) al unui cap în momentul nașterii;

- purceilor - la costul normat (planificat) al unui chintal de masă vie a

- purceilor înțărcați, ținînd cont de greutatea la naștere;

- mieilor și iezilor - la costul normat (planificat) al unui cap la naștere;

- mînjilor de la iepi de muncă - la costul normat (planificat) pentru 60 zile de furajare la întreținerea unei iepi;

- tineretului de animale cu blană scumpă - la costul normat (planificat) pentru 90 zile de furajare la întreținerea unui animal matur;

- puilor de iepuri de casă - în mărime de 50% din costul normat (planificat) al unui cap la înțarcare;

- puișorilor, rășuștelor, bobocilor, puilor de curcă (în vîrstă de 24 ore) - la costul normat (planificat) al unui cap conform calculației incubării;

- familiilor de albine - la costul normat (planificat) al unei familii;

- larvelor, alevinilor - la costul normat (planificat) al unei unități de calculație;

c) la înțarcarea puilor de iepuri de casă, mieilor - la costul normat (planificat) al unui chintal de spor al masei vii determinat prin cântărire selectivă;

d) la transferarea animalelor din grupa de vîrstă sau tehnologică inferioară în grupa superioară - în modul stabilit pentru transferarea animalelor în cireada (turma) de bază (paragraful 18 pct.b) al prezentului standard);

e) la înregistrarea sporului de masă vie obținut în urma creșterii și îngrășării animalelor - la costul normat (planificat) al unui chintal de spor al masei vii și numărul de chintale de spor al masei vii a grupei de vîrstă respective a animalelor;

f) la înregistrarea sporului (majorării valorii de întreținere) mînjilor, animalelor tinere care nu urmează a fi supuse cîntăririi - la costul normat (planificat) al unei zile de întreținere și numărul zilelor de aflare în gospodărie;

g) la înregistrarea animalelor rebutate din cireada (turma) de bază și puse la îngrășat - la valoarea de bilanț.

Producția în curs de execuție ca activ biologic curent în fitotehnie și sectorul zootehnic se evaluează la suma consumurilor efective.

20. La finele anului de gestiune curent costul normat (planificat) al activelor biologice curente se aduce la cel efectiv prin determinarea și decontarea sumelor abaterilor respective.

Nu se determină sporul masei vii și majorarea valorii de întreținere a iepurilor de casă, animalelor cu blană scumpă, păsărilor mature. Consumurile aferente întreținerii acestora se raportează la costul produselor obținute (carnea de pasăre și iepuri de casă, ouă etc.).

Evaluarea produselor agricole

21. În cazul constatării inițiale produsele agricole obținute din transformarea activelor biologice se evaluează la costul normat (planificat) cu aducerea acestuia la finele anului de gestiune curent la costul efectiv.

Costul normat (planificat) al activelor biologice și produselor agricole

22. Costul normat (planificat) al activelor biologice și produselor agricole se determină în baza calculului normate (planificate) efectuate pentru anul de gestiune. În caz de necesitate, drept cost normat (planificat) poate fi luată mărimea medie a consumurilor respective din ultimii 2-3 ani corectată cu nivelul modificării prețurilor sau un alt indicator.

23. În sectorul zootehnic costul normat (planificat) al activelor biologice și produselor agricole obținute include consumurile normate (planificate) aferente creșterii, întreținerii și îngrijirii animalelor, păsărilor, familiilor de albine. În funcție de particularitățile transformării biologice în subramurile și grupele de active biologice respective în baza unuia și aceluiași calcul poate fi determinat costul normat (planificat) al activelor biologice suplimentare și produselor agricole care urmează a fi obținute, de exemplu, în sectorul de creștere a vitelor de lapte pentru grupa cirezii (turmei) de bază se determină costul vițelilor și laptelui planificat pentru muls; în ovicultură - costul mieilor, laptelui, lînii etc.

Metodele de determinare a costului normat (planificat) al unei unități de active biologice suplimentare, a modificărilor cantitative ale acestora (sporului masei vii sau majorării valorii de întreținere) și al produselor animaliere depind de particularitățile subramurii, direcțiile acesteia și alți factori.

Drept obiecte de calculație a costului normat (planificat) în sectorul zootehnic servesc:

- pentru activele biologice obținute - un cap de prăsilă (viței, purcei, miei, iezi, mînji, pui de animale cu blană scumpă) sau de pușori scoși de pasăre; un chintal de spor de masă vie a animalelor care urmează a fi supuse cîntăririi; sporul valorii (majorarea valorii de întreținere) tuturor animalelor care nu urmează a fi supuse cîntăririi;

- pentru produsele obținute - un chintal de lapte, lînă, miere, ceară, pește - marfă; un milion de bucăți de larve, puiet de pește; un ou sau 1 kg de ouă; o

pielicică;

- pentru fiecare grupă de active biologice (animale și păsări) - o zi de furajare de întreținere a unui cap de animal, pasăre.

24. În fitotehnie costul normat (planificat) include consumurile normate (planificate) aferente cultivării în câmp, recoltării, sortării și transportării producției până la locul de definitivare, păstrare sau recepționare. Metodele de calculare a costului normat (planificat) al producției vegetale se determină în funcție de particularitățile ramurale, existența produselor conjugate și secundare planificate pentru a fi obținute în urma cultivării unor tipuri de culturi sau grupe omogene de culturi.

Drept obiect de calculație a costului normat (planificat) al producției în fitotehnie servește un chintal de cereale, legume, fructe, semințe de floarea-soarelui, frunze verzi sau uscate nefermentate de tutun, struguri etc.

Evaluarea care urmează după constatarea inițială a activelor biologice și produselor agricole

Evaluarea activelor biologice pe termen lung

25. După constatarea inițială întreprinderea evaluează activele biologice pe termen lung în conformitate cu S.N.C. 16 "Contabilitatea activelor materiale pe termen lung", aplicînd una din următoarele metode:

- recomandată de standard;

- alternativă admisibilă.

26. Metoda recomandată de S.N.C. 16 prevede evaluarea activelor biologice pe termen lung la valoarea de intrare a acestora diminuată cu suma uzurii acumulate.

27. Dacă după constatarea inițială activele biologice pe termen lung au fost reevaluate, acestea se contabilizează conform metodei alternative admisibile de S.N.C. 16 la valoarea reevaluată diminuată cu suma uzurii acumulate. Drept valoare reevaluată se acceptă valoarea venală la data reevaluării.

Întreprinderea efectuează reevaluarea activelor biologice pe termen lung periodic (de sine stătător) pentru ca valoarea de bilanț a acestora să nu difere substanțial de valoarea venală la data întocmirii Bilanțului contabil.

28. Rezultatele reevaluării activelor biologice pe termen lung se raportează în conformitate cu S.N.C. 16 "Contabilitatea activelor materiale pe termen lung" (paragraful 37) la majorarea sau micșorarea capitalului în articolul "Diferențe din reevaluarea activelor pe termen lung".

29. Indiferent de metoda de evaluare aplicată (recomandată sau alternativă admisibilă de S.N.C. 16), în cazul cînd unele active biologice pe termen lung (livezi, vii, plantații cu arbuști fructiferi, vite de muncă și productive) au pierdut parțial sau integral capacitatea de a genera avantaje economice în virtutea influenței factorilor imprevizibili (grindină, inundații, înghețuri, secetă, boli ale plantelor agricole, animalelor etc.), valoarea de bilanț a acestora, determinată ținînd cont de gradul de pierdere a utilității, se trece la cheltuieli (S.N.C. 16 "Contabilitatea activelor materiale pe termen lung", paragraful 29).

Consumurile ulterioare efectuate în scopul restabilirii calităților pierdute ale activelor biologice respective urmează a fi capitalizate prin majorarea valorii activelor biologice.

Evaluarea activelor biologice curente și a produselor agricole

30. Activele biologice curente și produsele agricole se evaluează și se reflectă în contabilitate și în rapoartele financiare la valoarea cea mai mică dintre valoarea de procurare (costul efectiv) și valoarea realizabilă netă (S.N.C. 2 "Stocurile de mărfuri și materiale", paragraful 7). Suma reducerii, apărută în cazul cînd valoarea realizabilă netă a activelor biologice curente și produselor

agricole este mai mică decât costul efectiv al acestora, se trece la alte cheltuieli operaționale. Dacă în perioada de gestiune următoare valoarea realizabilă netă a activelor și produselor agricole menționate s-a majorat, diferența apărută în limitele costului efectiv calculat la constatarea inițială se constată ca venit al perioadei în care a avut loc majorarea valorii realizabile nete (S.N.C. 2 "Stocurile de mărfuri și materiale", paragraful 32).

Activele biologice curente și produsele agricole distruse în urma calamităților naturale se trec la cheltuielile perioadei în mărimea valorii de bilanț.

Modul de determinare a valorii venale a activelor biologice și produselor agricole

31. Dacă la finele anului de gestiune curent pentru un anumit tip de active biologice și produse agricole în regiunea în care acesta se află există o piață activă, drept valoare venală a acestora la data raportată și în viitor se consideră prețul de piață.

32. În cazul vânzării preconizate a activului biologic sau a produselor agricole la export, drept valoare venală a acestora se consideră prețul de piață pentru export diminuat cu cheltuielile probabile aferente vânzării. Dacă activul biologic sau produsele agricole se produc într-o regiune, iar vânzarea acestora se preconizează pe piața din altă regiune, valoarea venală a activului se determină la prețul pe piața de vânzare.

33. Dacă în regiunea în care se află activul nu există piață activă, drept valoare venală se acceptă:

a) costul efectiv sau prețul de piață precedent al grupei date de active, dacă nu au avut loc modificări esențiale ale circumstanțelor care determină prețul de piață la data raportată;

b) prețul de piață al activelor similare sau asemănătoare. Astfel, valoarea venală a livezii de pruni din care se culeg fructe nestandard poate fi determinată în baza valorii de piață a livezii de pruni cu fructe standard, dar cu corectările respective;

c) valoarea calculată în baza indicatorilor de ramură utilizați în localitatea dată pentru tipul respectiv de active biologice sau grupa de active biologice. Astfel, prin indicatorii economici respectivi poate fi exprimată valoarea unui activ biologic (grupele de active biologice), de exemplu:

valoarea livezii de meri cu o suprafață anumită - prin valoarea unui chintal de mere de soiul respectiv sau prin valoarea 1 ha de livadă;

valoarea cirezii din sectorul de creștere a vitelor pentru lapte - în baza valorii unui chintal de lapte cu conținutul de grăsime stabilit;

valoarea cirezii din sectorul de creștere a vitelor pentru carne - la valoarea unui chintal de masă vie de categoria respectivă a stării de îngrășare etc.;

d) suma veniturilor preconizate de la activul biologic respectiv (grupa de active biologice) scontată la o cotă proporțională cu riscurile posibile la utilizarea acestei grupe de active;

e) valoarea realizabilă netă - pentru evaluarea activelor biologice curente și produselor agricole.

34. Existența unor active biologice (culturi anuale și perene; plantații perene; plantații de masive forestiere, fîșii forestiere de protecție etc.) este imposibilă fără terenuri agricole. Pentru astfel de active biologice imature poate să nu existe o piață activă separată, însă aceasta poate fi pentru:

- active combinate (active biologice și terenuri pe care acestea sînt situate);

- terenuri neprelucrate și active biologice cultivate pe aceste terenuri. În acest caz valoarea venală a activelor biologice se determină ca diferența dintre valoarea venală totală a terenului și activelor biologice cultivate pe acest teren

și valoarea venală a terenului neprelucrat. În același mod se determină valoarea venală a activelor biologice procurate (livadă, vie), adică separat de valoarea terenului pe care acestea cresc. Totodată activele biologice procurate (livada, via) se înregistrează în componența mijloacelor fixe, iar terenul - în componența terenurilor. Din momentul intrării pe rod a activelor biologice constatate uzura se calculează în conformitate cu S.N.C. 16 "Contabilitatea activelor materiale pe termen lung". Uzura terenului nu se calculează, întrucât acesta face parte din activele materiale pe termen lung neuzurabile.

35. La determinarea valorii venale a activului biologic se ține cont de toți indicatorii care caracterizează starea fizică a acestuia (greutatea, categoria stării de îngrășare, vârsta, rasa, soiul, recolta la hectar, conținutul de grăsime, conținutul de substanțe uscate, conținutul de zahăr, categoria calității etc.) și îl determină ca o eventuală marfă agricolă. Astfel, valoarea venală a vacii de gestație va fi diferită de valoarea venală a vacii sterpe.

Evaluarea terenurilor agricole

36. Terenurile agricole ale întreprinderii se evaluează și se contabilizează în conformitate cu S.N.C. 16 "Contabilitatea activelor materiale pe termen lung".

Evaluarea activelor nemateriale utilizate

în agricultură

37. Activele nemateriale utilizate în activitatea agricolă a întreprinderii se constată și se evaluează în conformitate cu S.N.C. 13 "Contabilitatea activelor nemateriale". La evaluarea ulterioară a activelor nemateriale după metoda alternativă admisibilă de standardul nominalizat valoarea acestora poate fi determinată cu certitudine pe piața activă paralelă sau în baza contractului încheiat între vânzători și cumpărători.

În agricultură piața paralelă activă pentru activele nemateriale poate să existe referitor la drepturile pentru apă, drepturile pentru utilizarea noilor soiuri de plante, specii de animale etc. care pot fi cumpărate și vândute. În cazul existenței pieței active pentru un tip sau altul de active nemateriale la evaluarea ulterioară a acestora întreprinderea va aplica metoda alternativă admisibilă de S.N.C. 13 "Contabilitatea activelor nemateriale".

Subvenții de stat aferente desfășurării activității agricole

38. Subvențiile de stat acordate pentru desfășurarea activității agricole includ active primite de întreprindere de la organele republicane și alte organe de stat, precum și decontarea datoriilor întreprinderii față de stat. Dacă subvenția este primită pînă la îndeplinirea condițiilor prevăzute, aceasta se constată ca datorie. Pe măsura îndeplinirii condițiilor de utilizare a subvențiilor primite întreprinderea constată sumele respective ca cheltuieli ale perioadei cu constatarea concomitentă a venitului.

39. Subvențiile, de regulă, se primesc în baza unor condiții anumite care determină modul de constatare și contabilizare a acestora:

a) primirea subvențiilor sub formă de mijloace bănești nu este o dovadă convingătoare a faptului că condițiile de acordare a subvențiilor au fost sau vor fi îndeplinite;

b) forma de primire a subvențiilor (sub formă de mijloace bănești sau de achitare a datoriilor întreprinderii față de stat) nu garantează îndeplinirea condițiilor în baza cărora acestea se acordă;

c) împrumutul primit de la guvern și anulat de acesta se consideră ca subvenție numai în cazul cînd există o certitudine suficientă că întreprinderea va îndeplini condiția de decontare a împrumutului;

d) toate cheltuielile imprevizibile aferente subvențiilor se examinează în conformitate cu S.N.C. 8 "Profitul net sau pierderea perioadei de gestiune,

erorile esențiale și modificările în politica de contabilitate".

40. Subvențiile primite sub formă de active nebănești se evaluează la valoarea venală conform S.N.C. 20 "Contabilitatea subvențiilor și publicitatea asistenței de stat".

Prevederi principale privind contabilitatea consumurilor și cheltuielilor

41. În procesul desfășurării activității agricole întreprinderea suportă consumuri și cheltuieli.

Consumurile includ resursele consumate pentru fabricarea și definitivarea producției, obținerea activelor biologice suplimentare și/sau prestarea serviciilor în scopul obținerii unui venit.

Cheltuielile includ toate cheltuielile și pierderile care se scad din venit la calcularea profitului (pierderii) obținut în cursul anului de gestiune.

42. Consumurile și cheltuielile se constată după metoda specializării exercițiilor în perioada în care au avut loc. Toate consumurile suportate se includ în costul produselor agricole, activelor biologice suplimentare și/sau serviciilor.

43. Modul de contabilizare a consumurilor în agricultură este condiționat de particularitățile tehnologice ale fitotehniei și sectorului zootehnic, specificul transformărilor biologice din care rezultă activele biologice suplimentare și/sau produsele agricole.

Consumuri în fitotehnie

44. În fitotehnie consumurile anului de gestiune aferente cultivării culturilor de primăvară și toamnă, legumelor, îngrijirii și întreținerii livezilor, viilor, plantațiilor de arbuști fructiferi, recoltării fructelor se includ în costul producției anului de gestiune. În contabilitate acestea se reflectă separat de consumurile anului de gestiune aferente cultivării culturilor de toamnă pentru roada anului următor și de consumurile aferente executării în anul de gestiune a lucrărilor de pregătire a solului pentru semănatul culturilor de primăvară și al altor culturi în anul viitor (ierburilor perene), care se consideră producție în curs de execuție.

O parte din consumurile de bază în fitotehnie ține de cultivarea doar a câtorva culturi (grupe de culturi omogene). Aceste particularități și durata procesului de producție (uneori doi ani adiacenți) condiționează ținerea contabilității consumurilor în fitotehnie pe:

- ani adiacenți (consumurile anului curent pentru roada anului curent, consumurile anului curent pentru roada anilor viitori);
- tipuri de activități, culturi, grupe de culturi omogene, producție în curs de execuție (aratul de toamnă, boronitul, introducerea îngrășămintelor pentru roada anilor viitori) și consumuri repartizabile;
- nomenclatorul stabilit al articolelor de consumuri incluse în costul produselor, serviciilor;
- subdiviziuni structurale și după alte criterii.

Nomenclatorul articolelor de consumuri în fitotehnie este prezentat în Anexa 1, iar componența consumurilor pe fiecare articol - în Anexa 2 la prezentul standard.

45. În fitotehnie producția în curs de execuție include consumurile aferente: semănatului culturilor de toamnă;

aratului de toamnă (fără îngrășăminte);

introducerii îngrășămintelor organice și minerale;

semănatului ierburilor perene în

- primăvara anului de gestiune,
- toamna anului de gestiune,
- anii precedenți (pe ani de semănat).

46. În fitotehnie producția în curs de execuție se contabilizează cu total cumulativ de la începutul anului. Începînd cu anul care urmează după anul curent, producția în curs de execuție se trece pe articole la consumurile aferente cultivării culturilor respective din recolta anului dat:

- consumurile aferente semănatului culturilor de toamnă se trec la o cultură de toamnă concretă;

- consumurile aferente executării lucrărilor ce țin de culturile de primăvară (aratul, boronitul, introducerea îngrășămintelor organice și minerale etc.) se repartizează pe culturi în baza unui calcul special proporțional cu suprafața ocupată (primăvara) după semănatul culturilor.

Consumurile aferente semănatului ierburilor perene se contabilizează ca producție în curs de execuție și se trec la consumurile aferente recoltei anului de gestiune curent, ținînd cont de perioada folosirii ierburilor, fără detalierea pe articole.

La cultivarea culturilor pe terenuri irigate, neirigate și desecate consumurile se contabilizează separat pentru aceste terenuri.

Consumuri în sectorul zootehnic

47. În sectorul zootehnic procesul obținerii unor tipuri distincte de active biologice suplimentare și produse agricole se concentrează, de regulă, la o singură fermă. Din aceste considerente consumurile în sectorul zootehnic se contabilizează separat pe tipuri de producții, fără delimitarea pe subdiviziuni (cu excepția cazurilor cînd o specie de vite, păsări se întreține la cîteva ferme). Nomenclatorul articolelor de consumuri în sectorul zootehnic este prezentat în Anexa 1, iar componența consumurilor pe fiecare articol - în Anexa 2 la prezentul standard.

48. În sectorul zootehnic producția în curs de execuție include:

- în apicultură - costul mierii lăsate pe iarnă în stupi în calitate de hrană pentru familiile de albine;

- în avicultură - consumurile aferente incubării ouălor puse la incubare după 11 decembrie a anului de gestiune;

- în piscicultură - costul peștilor de vară din iazurile de iernare care trec pe anul următor.

În sectorul zootehnic, spre deosebire de fitotehnie, contabilitatea producției în curs de execuție nu se ține pe ani adiacenți.

În Bilanțul contabil producția în curs de execuție se reflectă în componența activelor curente, iar în contabilitate - ca sold al consumurilor care trece pe anul de gestiune următor și se ia în considerare la determinarea costului efectiv al produselor agricole.

Consumuri de bază repartizabile

49. Consumuri de bază repartizabile sînt consumurile anului curent aferente cultivării cîtorva tipuri de culturi (grupe de culturi omogene) sau creșterii cîtorva tipuri (grupe) de animale, păsări. În componența consumurilor de bază repartizabile se includ consumurile aferente uzurii și reparației curente a mijloacelor fixe utilizate în fitotehnie și sectorul zootehnic; consumurile aferente irigării, desecării, întreținerii fișilor forestiere de protecție;

consumurile aferente uzurii și reparației grajdurilor în conformitate cu S.N.C. 6 "Contabilitatea activelor materiale pe termen lung", paragrafele 25 și 26 (dacă într-o încăpere se întrețin două sau mai multe grupe de animale, păsări).

Consumurile de bază repartizabile în cursul anului se contabilizează separat pe fiecare tip de consumuri conform nomenclatorului respectiv de articole. La finele anului consumurile acumulate se repartizează proporțional cu baza stabilită de întreprindere: cu masa grîului curățat - uzura mașinilor de curățat

boabe; cu cantitatea îngrășămintelor introduse - uzura mașinilor pentru introducerea îngrășămintelor; cu suprafața semănată - uzura semănătoarelor; cu suprafața prelucrată - uzura cultivatoarelor; cu suprafața ocupată de fiecare grupă de animale - uzura grajdurilor etc.

Se admite raportarea directă a sumei uzurii mijloacelor fixe cu specializare îngustă, de exemplu, a depozitului de cartofi și uscătoriilor pentru tutun - respectiv la costul cartofilor și tutunului.

50. Consumurile aferente reparației mijloacelor fixe utilizate în fitotehnie și sectorul zootehnic se acumulează în cursul anului și se repartizează la finele anului proporțional cu aceeași bază ca și suma uzurii.

51. Consumurile aferente irigației (udatului, planificării curente, debitării apei etc.) se contabilizează pe articole și la finele anului se repartizează de asemenea pe articole proporțional cu numărul de hectare irigate (dacă a fost efectuată irigarea) sau cu suprafețele semănite cu culturi, dacă în anul de gestiune irigarea nu a fost efectuată. Consumurile aferente irigației ce țin de cultivarea doar a unei culturi se includ în mod direct în consumurile aferente cultivării acestei culturi.

52. Consumurile aferente desecării în cursul anului se contabilizează în același mod ca și consumurile aferente irigației și la finele anului se repartizează pe articole proporțional cu suprafețele ocupate cu culturi pe terenurile desecate.

53. Consumurile aferente întreținerii fîșiiilor forestiere de protecție a cîmpurilor (defrișării sanitare, combaterii dăunătorilor și bolilor etc.) se acumulează separat în cursul anului, iar la finele anului aceste consumuri diminuate cu valoarea realizabilă netă a lemnului și a altor produse secundare obținute se repartizează proporțional cu suprafețele cultivate aflate sub protecția fîșiiilor forestiere.

54. Consumurile suportate în anul de gestiune după recoltarea plantelor perene se constată ca consumuri ale anului curent și se trec în costul produselor respective obținute în cursul acestui an.

55. Consumurile ulterioare aferente înlăturării golurilor (reparației) din livezi, vii, plantații de arbuști fructiferi se contabilizează în conformitate cu S.N.C. 16 "Contabilitatea activelor materiale pe termen lung" (paragraful 27).

Consumurile activităților auxiliare

56. Consumurile activităților auxiliare (atelierul de reparație, serviciul de reparație a clădirilor și construcțiilor speciale, parcul de mașini și tractoare, transportul auto, unitățile de producție energetice, de aprovizionare cu apă, transportul cu tracțiune animală etc.) se contabilizează pe fiecare tip de activitate auxiliară conform nomenclatorului de articole stabilit (Anexa 3 la prezentul standard).

Pierderile din rebut se reflectă ca cheltuieli ale perioadei, iar, în caz de necesitate, se contabilizează pe unul din conturile contabilității de gestiune cu raportarea ulterioară la alte cheltuieli operaționale în conformitate cu politica de contabilitate a întreprinderii.

Consumurile aferente reparației obiectelor de mijloace fixe se constată ca consumuri sau cheltuieli în conformitate cu S.N.C. 16 "Contabilitatea activelor materiale pe termen lung".

Consumurile aferente reparației mijloacelor fixe arendate se reflectă în conformitate cu S.N.C. 17 "Contabilitatea arendei (chiriei)".

57. Consumurile parcului de mașini și tractoare includ retribuțiile de bază și suplimentare ale tractoriștilor-mașiniști; valoarea produselor petroliere consumate la executarea lucrărilor în fitotehnie și sectorul zootehnic;

consumurile aferente reparației, întreținerii și exploatării tractoarelor, remorcilor de tractor, garajelor, șoproanelor, rampelor, mașinilor agricole remorcate și suspendate, combinelor și altor mașini pentru prelucrarea solului, cultivarea culturilor agricole și recoltare.

Consumurile privind retribuirea muncii tractoriștilor-mașiniști și valoarea produselor petroliere consumate se includ în componența consumurilor aferente întreținerii parcului de mașini și tractoare în tranzit și se raportează la culturile și tipurile de lucrări respective.

Consumurile acumulate ale parcului de mașini și tractoare se repartizează proporțional cu numărul de hectare-etalon convenționale, cantitatea sau valoarea lubrifianților și carburanților, numărul de schimburi-mașină (ore-mașină) lucrate sau cu altă bază stabilită de întreprindere în politica de contabilitate.

58. Consumurile acumulate aferente întreținerii transportului auto, unităților de producție energetice (stații electrice, compresoare pentru producerea frigului, stații de forță cu abur, cazangerii etc.), turnului de apă (fără a lua în considerare consumurile pentru necesități proprii) se repartizează proporțional cu baza stabilită de întreprindere (kWh, t/km, m³, t etc.).

Consumurile acumulate aferente întreținerii vitelor de muncă (transportul cu tracțiune animală) diminuate cu valoarea produselor secundare și prăselei obținute se repartizează pe consumatori de servicii proporțional cu numărul de zile lucrătoare ale vitelor de lucru.

59. Consumurile indirecte de producție ale activităților auxiliare pot fi contabilizate ca o grupă separată în componența consumurilor tipului respectiv al acestor activități sau în contul distinct al consumurilor indirecte de producție.

Consumuri indirecte de producție

60. Consumurile indirecte de producție includ consumurile aferente organizării, gestionării și deservirii activităților de bază și auxiliare (brigăzilor, secțiilor, fermelor, altor subdiviziuni).

61. Consumurile indirecte de producție ale activităților auxiliare se contabilizează în cursul lunii separat pe fiecare tip de activitate auxiliară conform nomenclatorului de articole stabilit (Anexa 4 la prezentul standard), iar la finele lunii se repartizează proporțional cu baza stabilită de întreprindere și se trec la consumuri pe fiecare tip de servicii, produse ale activității auxiliare respective. Drept bază de repartizare a consumurilor indirecte de producție pot servi consumurile directe, suma salariului calculat, numărul de ore-normă lucrate de muncitorii de bază sau alt indicator acceptat în politica de contabilitate a întreprinderii pentru tipul respectiv de activitate auxiliară.

62. Consumurile indirecte de producție ale activității de bază (fitotehniei și sectorului zootehnic) se contabilizează separat pe fiecare subdiviziune, conform nomenclatorului articolelor de consumuri prezentat în Anexa 4 la prezentul standard. La finele lunii (trimestrului) consumurile indirecte de producție acumulate se trec la consumurile aferente cultivării unor culturi concrete sau grupe de culturi omogene, întreținerii livezilor, viilor, plantațiilor de arbuști fructiferi, deservirii unor tipuri și grupe distincte de animale, păsări. Repartizarea se efectuează proporțional cu suma totală a consumurilor directe, a consumurilor directe privind retribuțiile de bază și suplimentare ale muncitorilor care efectuează nemijlocit operațiuni tehnologice; cu numărul de ore-normă lucrate la cultivarea unor culturi distincte (grupe de culturi omogene), creșterea unor tipuri sau grupe de animale și păsări deservite sau cu alt indicator adoptat în politica de contabilitate a întreprinderii.

Consumurile indirecte de producție variabile se repartizează la suma consumurilor efective, iar cele constante - ținând cont de gradul de însușire a capacității de producție potențiale a fermei, fabricii avicole, secției sau de volumul produselor care este posibil de obținut din utilizarea terenului, livezii, viei etc.

Consumuri indirecte de producție variabile sînt consumurile, mărimea cărora într-o măsură sau alta depinde de modificarea volumului produselor obținute. Acestea includ valoarea energiei electrice, apei, combustibilului pentru întreținerea obiectelor de mijloace fixe cu destinație generală de producție, consumurile privind retribuirea muncii paznicilor de cîmp, brigadierilor, agronomilor, medicilor veterinari și altor salariați în funcție de forma și sistemul de salarizare etc.

Consumuri indirecte de producție constante sînt consumurile, mărimea cărora nu depinde de modificarea volumului produselor obținute (uzura și consumurile aferente reparației mijloacelor fixe cu destinație ramurală generală; consumurile aferente asigurării condițiilor favorabile de muncă și tehnicii securității etc.).

Capacitatea de producție potențială sau volumul produselor care este posibil de obținut se determină în baza volumului mediu al produselor (în unități naturale) din ultimii doi-trei ani, iar în cazul cînd aceste date lipsesc - în baza volumului produselor care urmează a fi obținut în anul de gestiune curent în condiții climatice normale sau într-un alt mod.

Diferența dintre suma efectivă totală a consumurilor indirecte de producție constante și partea repartizată a acestora se trece la alte cheltuieli operaționale.

Cheltuieli anticipate

63. Cheltuieli anticipate sînt cheltuielile suportate în perioada de gestiune curentă, dar aferente perioadelor viitoare.

În funcție de durata perioadei de includere în componența consumurilor și cheltuielilor se disting cheltuieli anticipate pe termen lung și cheltuieli anticipate curente.

Cheltuielile anticipate pe termen lung se trec la consumuri și cheltuieli în curs de cîțiva ani, iar cele curente - în curs de un an.

64. În componența cheltuielilor anticipate pe termen lung se includ:

arenda plătită în avans pe o perioadă mai mare de un an;

cheltuielile aferente

- amenajării țărcurilor de vară și ocoalelor pentru animale;
- construcției serelor de primăvară cu caracter necapital;
- construcției gropilor și tranșeelor pentru siloz și fînaj, uscătoriilor pentru tutun și altor construcții speciale provizorii cu caracter necapital;
- tratării solului cu var și ghips;

- îmbunătățirii primare a pămînturilor ameliorate prin lucrări agrotehnice;

sumele calculate ale uzurii rețelelor interne de irigare pe parcursul primilor trei ani în cazul cînd la punerea acestora în funcțiune nu a fost obținută recolta la hectar pronosticată etc.

Cheltuielile anticipate curente includ:

cheltuielile achitate pentru abonarea literaturii speciale;

plățile achitate în avans pe termen de pînă la un an:

- pentru arendă;

- pentru asigurarea recoltei, bunurilor și altor obiecte;

cota-parte a cheltuielilor anticipate pe termen lung constatată în anul de gestiune ca cheltuieli anticipate curente etc.

Cheltuielile anticipate acumulate se repartizează astfel:

- cheltuielile pe termen lung - în funcție de termenul de decontare (repartizare) sau alt indicator. De exemplu, cheltuielile aferente tratării solului cu var și ghips și îmbunătățirii primare a pământurilor ameliorate prin lucrări agrotehnice se trec la consumurile aferente cultivării culturilor în decursul unei perioade ce nu va depăși 5-7 ani;

- cheltuielile curente - în modul stabilit de întreprindere.

Costul efectiv al produselor agricole (serviciilor)

și activelor biologice suplimentare

65. Costul efectiv al produselor agricole (serviciilor) și activelor biologice suplimentare se determină o dată la finele anului, conform nomenclatorului de articole stabilit (Anexa 2 la prezentul standard), în baza datelor din registrele evidentei analitice a consumurilor.

66. Pentru determinarea costului efectiv al produselor agricole (serviciilor) și activelor biologice suplimentare se efectuează următoarele lucrări prealabile: se repartizează după destinație consumurile aferente întreținerii, uzurii și reparației mijloacelor fixe, precum și consumurile de exploatare;

- se trece la consumurile anului curent cota-parte respectivă a cheltuielilor anticipate;

- se calculează costul efectiv al produselor (serviciilor) activităților auxiliare și se trec la consumurile producției de bază sumele abaterilor costului efectiv de la costul normat (planificat);

- se repartizează consumurile aferente irigației și desecării terenurilor cu includerea acestora în consumurile aferente cultivării culturilor respective;
- se trec la consumurile aferente cultivării culturilor respective serviciile ce țin de polenizarea acestora. Costul serviciilor apiculturii se determină, ținând cont de soldurile producției în curs de execuție la începutul și sfârșitul anului curent;
- se repartizează pe obiecte separate de evidență a consumurilor (pe articole) producția în curs de execuție în fitotehnie (aratul de primăvara, boronitul, introducerea îngrășămintelor minerale și organice etc.);

- se repartizează consumurile indirecte de producție ale activității de bază;

- se calculează suma totală a consumurilor pe obiecte de evidență și se concretizează volumul produselor obținute în cursul anului de gestiune;

- se determină costul efectiv al produselor în fitotehnie (ținând cont de particularitățile ramurale, existența produselor conjugate și secundare) și sumele abaterilor acestuia de la costul normat (planificat), care se decontează în funcție de destinația și direcția utilizării produselor;

- se repartizează consumurile aferente întreținerii secțiilor (bucătăriilor) de preparare a furajelor în sectorul zootehnic;

- se corectează suma totală a consumurilor de producție ale anului curent cu mărimea modificării soldurilor producției în curs de execuție la începutul și sfârșitul anului de gestiune pe obiectele respective de evidență a consumurilor în sectorul zootehnic (în cazul când există solduri ale producției în curs de execuție):

- în avicultură - cu consumurile aferente incubării ouălor puse în incubatoare după prima decadă a lunii decembrie a anului curent;

- în apicultură - cu costul efectiv al mierii lăsate în stupi pe perioada de iarnă în calitate de hrană;

- în piscicultură - cu consumurile aferente creșterii peștilor de vară;

- se calculează costul efectiv al activelor biologice suplimentare și al produselor animaliere (metodele aplicate depind de particularitățile ramurale, existența produselor conjugate și secundare);

se calculează costul efectiv al masei vii a efectivului de animale;
se determină și se repartizează după destinație suma abaterilor costului efectiv al activelor biologice suplimentare, masei vii a animalelor și produselor animaliere de la costul normat (planificat).

Consumuri ale producției din care nu au fost obținute
produse agricole și active biologice suplimentare

67. Consumurile producției din care în urma calamităților naturale nu au fost obținute produse agricole și active biologice suplimentare se constată ca cheltuieli în cazul când sînt confirmate documentar. Mărimea acestora se determină la suma consumurilor efective aferente suprafeței semănăturilor distruse, ponderii roadei, animalelor și păsărilor nimicite. Sumele despăgubirilor de asigurare a pierderilor se constată de întreprinderea agricolă ca venit al anului de gestiune, dacă acestea au fost încasate sau calculate în anul curent. Cheltuielile întreprinderii agricole

68. Cheltuielile întreprinderii agricole se constată și se reflectă în contabilitate și rapoartele financiare pe tipuri de activități (operațională, de investiții, financiară), precum și în legătură cu evenimentele excepționale în conformitate cu S.N.C. 3 "Componenta consumurilor și cheltuielilor întreprinderii".

Cheltuielile se contabilizează cu total cumulativ de la începutul anului și la sfîrșitul anului de gestiune se trec la rezultatul financiar total.

69. În funcție de direcția efectuării se disting cheltuieli:

- ale activității operaționale;
- ale activității neoperaționale;
- privind impozitul pe venit.

70. Cheltuielile activității operaționale sînt cheltuieli aferente desfășurării activității de bază a întreprinderii. Acestea includ costul vânzărilor și cheltuielile perioadei.

Costul vânzărilor include costul produselor agricole, activelor biologice curente și mărfurilor vîndute în perioada de gestiune, precum și cel al serviciilor prestate.

Cheltuielile perioadei includ:

- cheltuielile comerciale;
- cheltuielile generale și administrative;
- alte cheltuieli operaționale.

Nomenclatorul articolelor acestei grupe de cheltuieli se determină de întreprinderea agricolă de sine stătător în conformitate cu S.N.C. 3

"Componenta consumurilor și cheltuielilor întreprinderii".

71. Cheltuielile activității neoperaționale sînt cheltuieli aferente desfășurării altor tipuri de activități. Acestea includ:

- cheltuielile activității de investiții;
- cheltuielile activității financiare;
- pierderile excepționale.

Componenta cheltuielilor aferente fiecărui tip nominalizat este reglementată de S.N.C. 3 "Componenta consumurilor și cheltuielilor întreprinderii".

72. Cheltuielile privind impozitul pe venit se constată și se contabilizează în conformitate cu S.N.C. 12 "Contabilitatea impozitului pe venit", alte acte legislative și normative.

Veniturile întreprinderii agricole

73. Veniturile întreprinderii agricole se constată și se reflectă în contabilitate și rapoartele financiare pe tipuri de activități (operațională, de investiții, financiară), precum și în legătură cu evenimentele excepționale conform S.N.C. 18 "Venitul", după metoda specializării exercițiilor în perioada în care au fost

obținute.

Publicitatea informației în rapoartele financiare

74. Întreprinderea agricolă întocmește rapoarte financiare în conformitate cu S.N.C. 5 "Prezentarea rapoartelor financiare" și S.N.C. 7 "Raportul privind fluxul mijloacelor bănești".

Publicitatea în anexa la Bilanțul contabil

75. În anexa la Bilanțul contabil întreprinderea dezvăluie date privind valoarea de bilanț a activelor biologice în întregime și separat pe grupe:

active biologice de consum mature;

active biologice de consum imature;

active biologice-purtători mature;

active biologice-purtători imature.

76. Dezvăluirea informației privind activele biologice după criteriul maturității acestora permite a obține informații referitoare la componența grupelor (subgrupelor) de animale și plante, care pot fi vândute sau sînt capabile să asigure obținerea produselor agricole. În baza datelor furnizate se stabilesc activele biologice care permit obținerea produselor sau care pot fi vândute pentru a realiza avantaje economice în cursul anului de gestiune următor, precum și a activelor, utilizarea cărora va permite a realiza avantaje economice în perioadele ulterioare.

77. Delimitarea limitelor temporale de obținere a avantajelor economice din utilizarea activelor biologice-purtători și a activelor biologice de consum permite a pronostica mai exact fluxurile de mijloace bănești în perioada respectivă.

Publicitatea în anexa la Raportul privind rezultatele financiare

78. În anexa la Raportul privind rezultatele financiare întreprinderea dezvăluie influența modificării valorii activelor biologice curente și a produselor agricole (în total și pe grupe sau tipuri distincte) asupra rezultatelor financiare.

Modificarea valorii activelor biologice curente și a produselor agricole se determină sub influența modificării stării fizice și a prețurilor.

Modificarea stării fizice este un rezultat al transformărilor activelor biologice:

sporul masei vii - pentru animalele care urmează a fi supuse cîntăririi;

creșterea valorii de întreținere - pentru animalele care nu urmează a fi supuse cîntăririi; degenerarea; reproducția. Astfel de modificări pot fi supuse

observării, măsurării și se perfectează documentar. Ca urmare, pe fiecare tip de asemenea transformări este posibilă determinarea influenței modificării valorii a unui sau a altui tip de activ asupra mărimii avantajelor economice viitoare.

Modificarea stării fizice se consideră drept un rezultat al activității colectivului întreprinderii.

Modificarea prețului activelor biologice rezultă din influența factorilor de piață și nu ține de modificarea stării fizice a activelor. Modificarea valorii activelor în acest caz se consideră drept un rezultat al influenței conjuncturii pieței, dar nu al activității de producție a întreprinderii. De aceea este important să se determine mărimea influenței fiecărui factor menționat (modificării stării fizice și a prețurilor) asupra mărimii veniturilor sau cheltuielilor (profitului sau pierderii) întreprinderii.

79. Modificarea valorii activelor biologice curente se determină:

a) sub influența modificărilor stării fizice a activelor - ca diferență între valoarea activelor biologice la finele anului de gestiune, recalculată la prețurile de la începutul anului de gestiune, și valoarea acestora la începutul anului diminuată cu valoarea activelor biologice intrate plus valoarea activelor ieșite la aceleași prețuri;

b) sub influența modificării prețurilor - ca diferență între valoarea activelor biologice la finele anului de gestiune la prețurile în vigoare la această dată și valoarea activelor la începutul anului diminuată cu valoarea activelor intrate plus valoarea activelor ieșite la prețurile de la începutul anului.

80. În anexa la Raportul privind rezultatele financiare întreprinderea dezvăluie de asemenea consumurile suportate în fitotehnie și sectorul zootehnic după destinația și tipurile acestora.

Publicitatea în Nota explicativă
la rapoartele financiare anuale

81. În Nota explicativă la rapoartele financiare anuale ale întreprinderii se prezintă o analiză succintă a consumurilor și cheltuielilor, se arată modificările mărimii acestora și factorii principali care au influențat aceste modificări, se verifică rezultatele modificărilor valorii de bilanț a activelor biologice, se dezvăluie particularitățile activității de bază a întreprinderii.

Verificarea rezultatelor modificărilor
valorii de bilanț a activelor biologice

82. Întreprinderea prezintă date privind verificarea rezultatelor modificărilor valorii de bilanț a activelor biologice și a grupelor distincte ale acestora la finele anului de gestiune (în comparație cu începutul anului) separat pentru activele pe termen lung și cele curente.

Aceste date includ:

a) abaterile valorii activelor biologice sub influența modificărilor stării fizice și a prețurilor acestora;

b) modificarea valorii activelor biologice condiționată de procurarea și vânzarea acestora;

c) micșorarea valorii activelor biologice ca rezultat al recoltării;

d) diferențele de curs valutar apărute în cazul recalculării indicatorilor din rapoartele financiare ale subdiviziunilor (filialelor) de peste hotare ale ?
ntreprinderii;

e) alte modificări în valoarea de bilanț a activelor biologice.

83. Influența asupra rezultatelor activității întreprinderii și a valorii activelor biologice ale acesteia a unor așa fenomene naturale, cum sînt bolile epizootice, inundațiile, seceta, înghețurile, invazia insectelor etc. se dezvăluie conform S.N.C. 8 "Profitul net sau pierderea perioadei de gestiune, erorile esențiale și modificările în politica de contabilitate".

Dezvăluirea particularităților activității de bază
a întreprinderii

84. Întreprinderea, în conformitate cu S.N.C. 5 "Prezentarea rapoartelor financiare", dezvăluie în expresie cantitativă particularitățile principale ale activității de bază:

a) grupele de active biologice și componentele acestora (tipurile de animale și numărul lor în grupă, tipurile de plantații perene și numărul de hectare de suprafață în grupă);

b) natura activității și grupele de active biologice care participă la aceasta;

c) gradul de maturitate a fiecărei grupe de active biologice;

d) indicatorii naturali care caracterizează fiecare grupă de active biologice la finele anului de gestiune și volumul produselor agricole (recolta la hectar, productivitatea) obținute ?n cursul anului de gestiune.

Pe fiecare grupă de active biologice se dezvăluie de asemenea următoarele informații:

a) principiile de determinare a valorii activelor biologice;

b) cine a determinat valoarea activelor biologice - întreprin-derea de sine

statător sau un estimator independent;

c) dacă valoarea activelor biologice a fost determinată la valoarea curentă a fluxurilor de mijloace bănești preconizate pentru a fi obținute din aceste active, se indică rata scontului și numărul de ani în decursul cărora au fost evaluate fluxurile viitoare;

d) existența și sumele restricțiilor la proprietate privind activele biologice, precum și activele biologice depuse în gaj pentru asigurarea datoriilor;

e) datoriile privind operațiunile de procurare a activelor biologice;

f) acțiunile desfășurate de întreprindere în scopul evitării riscurilor naturale, protecției investițiilor în active biologice și în producția produselor agricole.

85. Valoarea terenurilor agricole se dezvoltă în conformitate cu S.N.C. 16 "Contabilitatea activelor materiale pe termen lung".

86. Valoarea produselor agricole obținute în cursul anului de gestiune se dezvoltă pe grupe distincte în anexa la Bilanțul contabil (în componența stocurilor de mărfuri și materiale).

87. Informația privind subvențiile de stat primite în cursul anului de gestiune, condițiile și scopurile primirii acestora, precum și cauzele neîndeplinirii condițiilor de acordare a subvențiilor se dezvoltă în conformitate cu S.N.C. 20 "Contabilitatea subvențiilor de stat și publicitatea asistenței de stat".

Data intrării în vigoare a standardului

88. Prezentul standard intră în vigoare începând cu 1 ianuarie 2001.

Anexe*

Anexa 1

Nomenclatorul articolelor de consumuri incluse în costul produselor agricole și activelor biologice suplimentare din fitotehnie și sectorul zootehnic

Denumirea articolelor	Fitotehnie	Sectorul zootehnic
Consumuri directe de materiale (total) inclusiv: a) semințe și material de plantat c) mijloace de protecție a plantelor, animalelor d) furaje e) alte consumuri de materiale	++++++	++++++
Consumuri directe privind retribuirea muncii Contribuții pentru asigurările sociale de stat și asigurarea medicală Servicii întreținerea mijloacelor fixe	++++	++++
Consumuri indirecte de producție Alte consumuri		

Notă: Simbolul "+" înseamnă existența articolului, iar simbolul "-" - lipsa acestuia.

* Nomenclatoarele articolelor de consumuri ale producțiilor de bază și auxiliare, precum și componența consumurilor pe articole prezentate în anexe poartă un caracter de recomandare. Acestea se stabilesc de fiecare întreprindere agricolă de sine stătător, ținând cont de particularitățile activității desfășurate.

Anexa 2

Componența articolelor de consumuri în fitotehnie și sectorul zootehnic

În articolul "Consumuri directe de materiale" se contabilizează componentele omogene ale acestuia, care se consideră drept articole distincte:

a) "semințe și material de plantat" - valoarea semințelor și a materialului de plantat atât din producție proprie, cât și procurate, consumate pentru cultura respectivă, semănatul suplimentar al semănturilor rare și reînsămânțarea celor distruse (în fitotehnie), precum și valoarea puieților (în piscicultură).

Nu se includ în articolul dat:

- valoarea semințelor și materialului de plantat utilizate la sădirea plantațiilor perene (aceasta se include în costul lor);
- consumurile aferente pregătirii semințelor pentru semănat (încărcare, tratarea semințelor cu substanțe chimice etc.), transportării acestora în câmp și semănatului propriu-zis (acestea se trec la tipul (grupa) respectiv de culturi omogene în articolele "Consumuri directe privind retribuirea muncii", "Servicii" etc.).

b) "Îngrășăminte (minerale și organice)" - valoarea îngrășămintelor minerale, bacteriale și microîngrășămintelor, precum și a celor organice - gunoiului de grajd, gunoiului de păsări, composturilor etc. aplicate pentru cultura (grupa de culturi) respectivă. Îngrășămintele minerale se reflectă în expresie naturală (cantitativă și recalculate în substanță activă) și valorică, iar cele organice - în expresie cantitativă și valorică.

Nu se includ în articolul dat:

- consumurile aferente pregătirii îngrășămintelor (mărunțirea, amestecarea), încărcării acestora în mijloace de transport și transportării în câmp, încărcării în distribuitoare de îngrășăminte și introducerii în sol (acestea se includ în consumurile aferente cultivării culturii (grupele de culturi) respective în articolele "Consumuri directe privind retribuirea muncii", "Servicii" etc.);
- consumurile aferente introducerii îngrășămintelor de către gospodăriile specializate (acestea se includ în articolul "Servicii").

c) "mijloace de protecție a plantelor, animalelor"

în fitotehnie - valoarea pesticidelor, preparatelor insecto-fungicide, erbicidelor, defoliantelor, altor mijloace chimice și biologice (inclusiv consumurile aferente transportării acestora) utilizate pentru combaterea dăunătorilor, buruienelor și bolilor plantelor agricole.

Nu se includ în articolul dat consumurile aferente pregătirii, încărcării, prelucrării semănăturilor de culturi și plantațiilor perene cu mijloacele nominalizate (stropirea, polenizarea, discația, defoliația etc.) la executarea lucrărilor respective (acestea se includ în articolele "Consumuri directe privind retribuirea muncii", "Servicii" etc.);

în sectorul zootehnic - valoarea preparatelor biologice, medicamentelor, substantelor dezinfectante utilizate și procurate pe seama mijloacelor întreprinderii.

Nu se includ în articolul dat alte consumuri aferente dezinfectării grajdurilor, profilaxiei și tratamentului animalelor și păsărilor care se reflectă în articolele "Consumuri directe privind retribuirea muncii" sau "Servicii" la executarea lucrărilor respective.

d) "furaje" - valoarea furajelor atât din producție proprie, cât și a celor procurate (în apicultură - mierea, zahărul), utilizate pentru hrănirea vitelor, păsărilor și albinelor. Furajele din producție proprie consumate în anul de gestiune se evaluează la costul normat (planificat) cu aducerea acestuia la finele anului până la costul efectiv, iar cele trecute din anul precedent - la costul efectiv. Consumurile aferente transportării furajelor din locurile păstrării prealabile (stoguri, șire, grămezi acoperite, depozite și alte locuri de colectare) în locurile păstrării permanente (depozitele sectoarelor, brigăzilor, fermelor, secțiilor etc.) se includ în costul furajelor.

Nu se includ în articolul dat cheltuielile aferente transportării furajelor din locurile păstrării permanente la fermă pentru utilizare. Acestea se includ în consumurile aferente întreținerii tipului (grupele) respectiv de animale în articolele "Consumuri directe privind retribuirea muncii", "Servicii" etc.

e) "alte consumuri de materiale" - valoarea materialului de legat (în fitotehnie -

în vii), valoarea așternutului pentru animale (în sectorul zootehnic), valoarea și uzura obiectelor de mică valoare și scurtă durată (încălțăminte și îmbrăcăminte speciale) în cazul când acestea pot fi raportate direct la consumurile aferente întreținerii livezilor, viilor (în fitotehnie) sau a unor tipuri (grupe) de animale, păsări (în sectorul zootehnic), precum și alte consumuri de materiale neincluse în articolele precedente.

În articolul "Consumuri directe privind retribuirea muncii" se reflecta consumurile directe privind retribuțiile de bază și suplimentare ale muncitorilor de producție încadrați în lucrările executate manual, cu caii, cu tractorul pe obiecte concrete de evidență a consumurilor în fitotehnie, inclusiv pregătirea solului pentru semănat, prelucrarea și recoltarea, lucrările de transport; ale mulgătoarelor, operatorilor mașinilor mecanizate, îngrijitorilor de vite, brigadierilor, îngrijitoarelor de vițe, îngrijitorilor de porci, ciobanilor, îngrijitoarelor de păsări etc. care lucrează în sectorul zootehnic la deservirea tipului (grupe) respectiv de animale sau păsări, familiilor de albine, precum și la însămânțarea artificială a animalelor. În articolul dat se includ retribuțiile plătite conform salariilor tarifare, salariilor funcției pentru lucrările executate efectiv și premiile, inclusiv plata în natură cu produse pentru rezultatele anuale ale activității; valoarea produselor livrate cu titlu de plată în natură (la prețuri de piață); adăsurile la salariile tarifare și funcției pentru măiestria profesională; adăsurile și suplimentele pentru munca prestată noaptea; plata pentru munca suplimentară; adăsurile și suplimentele pentru cumul de profesii, pentru munca prestată în condiții grele, nocive și foarte nocive etc.; plățile pentru lucrările executate de către lucrătorii angajați temporar în bază de contract; alte tipuri de plăți.

În articolul "Contribuții pentru asigurările sociale de stat și asigurarea medicală" se includ contribuțiile pentru asigurările sociale de stat și asigurarea medicală calculate în modul stabilit de legislație.

În articolul "Servicii" se include valoarea serviciilor (autotransportului de mărfuri, transportului cu tracțiune animală, lucrărilor de transport executate de tractoare, aprovizionării cu energie electrică, apă și gaze, instalațiilor frigorifice) prestate pentru necesitățile de producție ale fitotehniei și sectorului zootehnic atât de activitățile auxiliare proprii ale întreprinderii, cât și de către terți. În acest articol de asemenea se includ consumurile aferente alimentării cu apă pentru necesitățile de producție ale întreprinderii, valoarea serviciilor ce țin de deservirea agrochimică, mecanizarea, ameliorarea, introducerea îngrășămintelor, protecția chimică și biologică a plantelor care sînt prestate de către terți. Serviciile ce țin de introducerea îngrășămintelor și protecția plantelor se reflectă fără valoarea îngrășămintelor și substanțelor chimice toxice, care se include în articolul "Mijloace de protecție a plantelor, animalelor".

Serviciile activităților auxiliare proprii în cursul anului se evaluează la costul planificat (normat) cu aducerea acestuia la finele anului pînă la costul efectiv.

În articolul "Întreținerea mijloacelor fixe" se reflectă consumurile aferente întreținerii mijloacelor fixe utilizate nemijlocit la producerea produselor în sectorul zootehnic și fitotehnie.

În componența consumurilor aferente întreținerii mijloacelor fixe se includ:

- consumurile privind retribuirea muncii lucrătorilor care deservește mijloacele fixe (cu excepția tractoriștilor-mașiniști încadrați în procesele tehnologice de producere a produselor agricole);
- contribuțiile pentru asigurările sociale de stat și asigurarea medicală;
- valoarea lubrifianților și carburanților, precum și a tuturor tipurilor de energie

utilizate la întreținerea mijloacelor fixe, inclusiv la executarea lucrărilor agricole și altor lucrări, la deplasarea tractoarelor de pe un sector pe altul;

- sumele uzurii mijloacelor fixe raportate nemijlocit la cultura sau tipul de animale respectiv;
- consumurile aferente reparației mijloacelor fixe în conformitate cu S.N.C. 16 "Contabilitatea activelor materiale pe termen lung" (retribuțiile lucrătorilor care participă la reparații; contribuțiile pentru asigurările sociale de stat și asigurarea medicală; valoarea pieselor de schimb, a materialelor de reparație și construcție, precum și a lubrifianților și carburanților utilizați pentru reparația și rodajul după reparație; valoarea serviciilor de reparație a tractoarelor, mașinilor, utilajului și altor obiecte prestate de organizații specializate în deservirea tehnică și efectuarea lucrărilor de reparație sau de atelierele proprii ale întreprinderii; valoarea peliculei utilizate pentru reparația serelor și răsadnițelor; consumurile aferente înlocuirii și reparației șenilelor și anvelopelor tractoarelor și mașinilor agricole).

În fitotehnie consumurile aferente întreținerii mijloacelor fixe și plata pentru arendă se includ în consumurile aferente cultivării unor culturi (grupe de culturi) distincte sau în componența producției în curs de execuție după cum urmează:

- a mijloacelor fixe cu specializare îngustă, de exemplu, a combinelor pentru recoltarea cartofilor, sfeclei - în mod direct cu raportarea la consumurile aferente cultivării culturilor respective;
- a tractoarelor - proporțional cu volumul lucrărilor executate, cantitatea de lubrifianți și carburanți consumați, numărul de ore-mașină (schimburi-mașină) lucrate pentru o anumită cultură (grupă de culturi) sau cu un alt indicator;
- a semănătoarelor - proporțional cu suprafața de însămânțare a culturilor respective;
- a combinelor pentru recoltarea cerealelor și agregatelor la acestea - proporțional cu suprafețele recoltate;
- a mașinilor pentru introducerea îngrășămintelor - proporțional cu masa fizică a îngrășămintelor introduse pentru culturile respective;
- a mijloacelor de ameliorare - proporțional cu suprafețele ameliorate, hectarele de terenuri irigate sau desecate;
- a încăperilor pentru păstrarea produselor - în mod direct (dacă aceasta este posibil) sau proporțional cu suprafața ocupată de tipul respectiv de produse (în cazul când este imposibilă raportarea directă sau dacă în încăpere se păstrează câteva tipuri de produse);
- consumurile aferente întreținerii fișiiilor forestiere de protecție a câmpurilor diminuate cu valoarea realizabilă netă a lemnului, vreascurilor, fructelor și a altor produse obținute din acestea - proporțional cu suprafețele culturilor sau plantațiilor perene adiacente fișiiilor forestiere de protecție.

Consumurile aferente întreținerii parcului de mașini și tractoare, combinelor autopropulsate, agregatelor, altor mașini și unelte agricole se reflectă în prealabil în componența consumurilor activităților auxiliare. Pentru toate tipurile de mijloace fixe (clădiri, construcții speciale, mașini, utilaje, instalații de transmisie etc.) utilizate în fitotehnie consumurile aferente întreținerii acestora în cursul anului se contabilizează separat, cu evidențierea în componența acestora a uzurii, consumurilor pentru reparații și consumurilor de exploatare, iar la finele anului se repartizează în modul stabilit de prezentul standard.

În sectorul zootehnic în acest articol se contabilizează uzura mijloacelor fixe din ramura dată și consumurile aferente reparației acestora, plățile de arendă, precum și costul efectiv al lubrifianților și carburanților necesari pentru

funcționarea tractoarelor și a altor mijloace tehnice care deservește procesele tehnologice ale acestui sector. De regulă, consumurile menționate se trec în mod direct la consumurile aferente întreținerii unor tipuri separate de animale, iar în cazul când este imposibilă o astfel de raportare, acestea se repartizează proporțional cu suprafața încăperilor ocupate de fiecare grupă de animale.

În articolul "Consumuri indirecte de producție" se reflectă cota-parte a consumurilor indirecte de producție raportată lunar (trimestrial) la obiectele de evidență a consumurilor.

În articolul "Alte consumuri" se contabilizează consumurile aferente producerii produselor care nu au fost reflectate în articolele precedente:

- sumele ratelor de asigurare a semănăturilor, viilor, livezilor, animalelor, încăperilor pentru vite și a altor obiecte de mijloace fixe din fitotehnie și sectorul zootehnic;

- consumurile aferente îngrădirii fermelor, construcției punctelor sanitare de dezinfecție și profilaxie, construcției și întreținerii țărcurilor de vară pentru animale - șoproanelor, ocoalelor cu caracter necapital (în prealabil consumurile în cauză se contabilizează în componența cheltuielilor anticipate curente sau pe termen lung cu raportarea ulterioară la consumurile sectorului zootehnic în curs de 3-4 ani în părți egale);

- consumurile aferente lucrărilor de reglare ce țin de însușirea noilor capacități de producție ale fabricilor avicole, combinatelor de sere, complexelor de creștere a animalelor etc. care urmează a fi puse în funcțiune. Consumurile în cauză de asemenea se contabilizează separat în componența cheltuielilor anticipate și se includ în consumurile aferente sectorului zootehnic și fitotehniei, ținând cont de termenul de însușire a capacităților de producție stabilit de întreprindere.

Anexa 3

Nomenclatorul articolelor de consumuri ale activităților auxiliare

În componența consumurilor activităților auxiliare se evidențiază următoarele articole:

Consumuri de materiale;

Consumuri privind retribuirea muncii;

Contribuții pentru asigurările sociale de stat și asigurarea medicală;

Întreținerea mijloacelor fixe;

Servicii;

Consumuri indirecte de producție;

Alte consumuri.

În articolul "Consumuri de materiale" se reflectă valoarea materialelor auxiliare, carburanților și lubrifianților, pieselor de schimb pentru prestarea serviciilor aferente reparației, materialelor de construcție și a altor materiale.

În articolul "Consumuri privind retribuirea muncii" se includ toate tipurile retributiilor de bază și suplimentare (indiferent de forma acestora - bănească sau naturală) care sînt calculate în baza tarifelor, salariilor tarifare și ale funcției stabilite pentru toți angajații care participă nemijlocit la procesele tehnologice de producție auxiliare. Din această categorie de angajați fac parte reglorii, lăcătușii, strungarii - în atelierile de reparații; șoferii - în transportul auto; inginerii, montorii, lăcătușii-montori - în subdiviziunile de aprovizionare cu energie electrică, apă, aburi etc.; îngrijitorii de cai - în transportul cu tracțiune animală; mecanizatorii care execută lucrări de transport (cu excepția lucrărilor de cultivare a culturilor agricole) - în parcul de mașini și tractoare.

În articolul "Contribuții pentru asigurările sociale de stat și asigurarea medicală" se contabilizează contribuțiile la asigurările sociale de stat și

asigurarea medicală calculate în modul stabilit de legislație.

În articolul "Întreținerea mijloacelor fixe" se reflectă consumurile aferente întreținerii mijloacelor fixe utilizate nemijlocit în activitățile auxiliare:

- consumurile privind retribuirea muncii personalului care deservește mijloacele fixe;
- contribuțiile pentru asigurările sociale de stat și asigurarea medicală;
- valoarea lubrifianților și carburanților consumați;
- uzura mijloacelor fixe repartizate pe anumite tipuri de activități auxiliare;
- arenda mijloacelor fixe arendate în conformitate cu S.N.C. 17 "Contabilitatea arendei (chiriei)";
- consumurile aferente tuturor tipurilor de reparație a mijloacelor fixe în conformitate cu S.N.C. 16 "Contabilitatea activelor materiale pe termen lung".

În afară de consumurile nominalizate, în consumurile aferente întreținerii transportului auto, tractoarelor cu roți și altor mașini se includ consumurile aferente reparației anvelopelor și valoarea cauciucurilor de autotractor noi eliberate de la depozit.

În consumurile aferente reparației mijloacelor fixe se includ:

- retribuițiile lucrătorilor care execută lucrări de reparație a mijloacelor fixe;
- valoarea pieselor de schimb, materialelor de reparație și construcție și de altă natură consumate la reparația mijloacelor fixe, inclusiv valoarea lubrifianților și carburanților utilizați la reparația și rodajul mașinilor după reparație.

În articolul "Servicii" se reflectă valoarea energiei electrice, apei, aburilor și căldurii consumate, serviciilor de transport și de altă natură utilizate în activitățile auxiliare.

În articolul "Consumuri indirecte de producție" se reflectă cota-parte a consumurilor indirecte de producție repartizate ale activităților auxiliare.

În articolul "Alte consumuri" se contabilizează consumurile care nu au fost reflectate în articolele precedente.

Anexa 4

Nomenclatorul articolelor de consumuri indirecte de producție

Consumuri indirecte de producție ale activității de bază

Consumurile indirecte de producție ale activității de bază (fitotehniei și sectorului zootehnic) includ următoarele articole:

Întreținerea personalului de conducere și a altui personal;

Întreținerea mijloacelor fixe;

Consumuri privind asigurarea condițiilor favorabile de mun. că, protecția muncii și tehnica securității;

Alte consumuri.

În articolul "Întreținerea personalului de conducere și a altui personal" se reflectă retribuițiile (de bază și suplimentare) în formă naturală și bănească ale personalului de conducere și ale altui personal din brigăzi, ferme și alte subdiviziuni, precum și contribuțiile respective pentru asigurările sociale de stat și asigurarea medicală.

Din personalul administrativ fac parte:

- în fitotehnie - agronomii-șefi și superiori, brigadierii etc.;
- în sectorul zootehnic - zootehnicienii-șefi și superiori, medicii veterinari, șefii de ferme etc.;

În categoria "alt personal" se includ paznicii de câmpuri, socotitorii, operatorii la punctele de alimentare cu combustibil, hidrotehnicienii, laboranții la punctele veterinare, paznicii etc.

În acest articol se înregistrează de asemenea consumurile aferente întreținerii

mijloacelor de comunicații de dispecer și a altor mijloace tehnice de comandă, tehnicii de calcul utilizate în subdiviziuni, valoarea și uzura obiectelor de mică valoare și scurtă durată, a altor valori materiale utilizate de personalul de conducere și alt personal; consumurile aferente deplasărilor în interes de serviciu ale personalului de conducere și a altui personal.

În articolul "Întreținerea mijloacelor fixe" se reflectă sumele uzurii mijloacelor fixe cu destinație generală de secție și de ramură (clădirilor, construcțiilor speciale, inventarului, agrocabinetelor, laboratoarelor pentru controlul semințelor, laboratoarelor agrochimice, spitalelor veterinare, farmaciilor veterinare, instalațiilor sanitaro-veterinare); consumurile aferente reparației (curentă, medie, capitală) în conformitate cu S.N.C. 16 "Contabilitatea activelor materiale pe termen lung", exploatarea și întreținerii mijloacelor fixe similare; plata pentru arendarea obiectivelor cu destinație generală de brigadă, fermă și ramură în conformitate cu S.N.C. 17 "Contabilitatea arendei (chiriei)". În articolul "Consumuri privind asigurarea condițiilor favorabile de muncă, protecția muncii și tehnica securității" se contabilizează consumurile aferente instalării și întreținerii îngrăditurilor pentru mașini, utilajului, agregatelor, instalațiilor de ventilare, semnalizării, spălătoarelor, dușurilor; valoarea îmbrăcămintei și încălțămintei speciale, ochelarilor de protecție și altor mijloace de protecție individuală eliberate lucrătorilor; consumurile aferente procurării pancartelor și îndrumarelor referitoare la protecția muncii; valoarea hranei speciale eliberate lucrătorilor; consumurile aferente asigurării securității antiincendiară a subdiviziunilor etc.

În articolul "Alte consumuri" se reflectă valoarea și suma uzurii obiectelor de mică valoare și scurtă durată; consumurile aferente asigurării bunurilor cu destinație generală de ramură, brigadă și fermă; consumurile aferente transportării tur-retur a lucrătorilor la locul de muncă; consumurile aferente transportării produselor petroliere și a apei pentru tractoare, combine; consumurile aferente efectuării acțiunilor cu caracter necapital ce țin de combaterea eroziunii; amortizarea activelor nemateriale cu destinație generală de brigada (fermă); consumurile aferente amenajării cimitirelor de animale și efectuării altor măsuri de carantină; valoarea serviciilor prestate de activitățile auxiliare; plățile bănești pentru inovații și propuneri de perfecționare tehnică; consumurile aferente întreținerii și exploatarea mijloacelor cu destinație de ocrotire a naturii; pierderile din staționari nemotivate etc.

Consumuri indirecte de producție ale activităților auxiliare

Componenta consumurilor indirecte de producție ale activităților auxiliare este determinată de particularitățile tipului respectiv al acestor activități.

În atelierele de reparație acestea includ consumurile aferente:

- retribuțiilor șefului de atelier, inginerului-controlor, magazionerului și altor angajați care participă la lucrările de organizare, aprovizionare și gestionare, precum și contribuțiilor respective pentru asigurările sociale de stat și asigurarea medicală;
- încălzirii, iluminatului, salubrității încăperilor;
- uzurii clădirilor și utilajului;
- exploatarea dușurilor (valoarea materialelor tehnico-sanitare și detergenților, consumurile ce țin de aducerea și încălzirea apei);
- aprovizionării cu apă, instalării îngrăditurilor și ventilării (cu excepția celor cu caracter capital);
- informației vizuale referitoare la protecția muncii și tehnica securității;
- arendării mijloacelor fixe ce deservește subdiviziunile de producție;
- asigurării mijloacelor fixe.

În subdiviziunea de transport auto consumurile indirecte de producție includ consumurile privind retribuirea muncii șefului de garaj, dispecerului, contabilului, paznicilor cu contribuțiile respective pentru asigurările sociale de stat și asigurarea medicală, precum și alte consumuri care nu pot fi raportate la obiectele concrete de evidență a consumurilor în transportul auto.

În parcul de mașini și tractoare consumurile indirecte de producție includ retribuițiile inginerilor pentru exploatarea tractoarelor, combinelor și altor mașini, brigadierilor, paznicilor cu contribuțiile respective pentru asigurările sociale de stat și asigurarea medicală; consumurile aferente tehnicii securității; uzura cantonamentelor de câmp etc.